

Özel ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Algı ve Tutumlarının İncelenmesi

Yusuf YAVRUCU¹, H. Ahmet PEKEL²

¹Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi. <https://orcid.org/0000-0002-6372-7026>

²Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi. <https://orcid.org/0000-0003-3172-4186>

To cite this article/ Atf için:

Yavrucu, Y., ve Pekel, H. A. (2022). Özel ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Algı ve Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 108-126.

Özet

İnsanlar daha sağlıklı bir vücut ve düşünce yapısına sahip olmak adına yeme-içme alışkanlıkları ve spor yaşantılarına dikkat etmektedirler. Eğitim, ailede yaşantısı ile başlayan ve ömür boyu devam eden bir süreci kapsamaktadır. Sağlıklı yaşam adına kişilerin bakış açıları erken yaşlardan itibaren ailenin tutumu ile paralel olarak gelişmektedir. Bu tutum, okullarda verilen dersler ile şekillenmekte, beden eğitimi dersi de bu derslerin başında gelmektedir. Öte yandan, ömür boyu kazanılan tecrübeler, örgün eğitim ile alınan dersler ve iş yaşantısında birey kendini eğitmektedir. Bu süreçler kişinin eğitimi ile birlikte, tutumlarının da şekillenmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle, araştırmacılar ve eğitimciler öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine olan yaklaşımlarının nelerden etkilenecek geliştiğini sorgulayarak, bu yönde araştırmalar yapmışlardır. Ele alınan bu çalışmada devlet okullarında ve özel okullarda eğitimine devam eden ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi algı ve tutumlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ankara'nın merkez ilçelerinden Sincan, Etimesgut, Yenimahalle, Çankaya, Pursaklar ve Mamak ilçelerinde bulunan toplamda 318 kız, 365 erkek ve 5-8. Sınıflarda eğitim gören 683 ortaokul öğrencisine ulaşılarak beden eğitimi ve spor derslerine karşı tutumların değerlendirilmesi hedefiyle anket çalışması yapılmıştır. Çalışma sonunda toplanan veriler SPSS 21.0 programı ile analiz edilmiştir. Beden eğitimi tutum ölçeği (BESTÖ) skorları tüm katılımcılar için hesaplanmış ve normal dağılıma uygunluk gösterip göstermediği Kolmogorov Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Verileri normal dağılımı uygun olduğu tespit edilmiştir. Değişkenlere ilişkin karşılaştırmalı analizlerde, Bağımsız Örneklem t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) gibi istatistiksel tekniklerden faydalanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda anlamlı farklılık gözlemlenmesi durumunda bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla, TUKEY testi uygulanmıştır. Uygulanan bu anket çalışmasının sonucunda literatür ile uyumlu sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Algı, Spor, Beden Eğitimi, Tutum, Eğitim

Investigation of Perception and Attitudes of Physical Education Course of Middle School Students in Private Schools and State Schools

Abstract

Individual practice various sports activities and follow healthy diets to have a healthy life in terms of physically and mentally. Education is a process that begins in the family and continues throughout life. The point of view of individuals towards healthy life develops in relation to the attitude of the family at a young age. These forms of behavior, continue to be shaped by the physical education lesson in schools. Human educates themselves by life-long experiences gained during their social and work life, trainings received in school and etc. These processes lead to form of one's attitudes as well as education. For this reason, researchers and educators researched to understand factors from which students' attitudes towards physical education and sports courses developed and

affected. In this study, it is aimed to examine the perceptions and attitudes of secondary school students in private and state schools. A total of 698 middle school students in Sincan, Etimesgut, Yenimahalle, Çankaya, Pursaklar and Mamak districts of Ankara were thought and a survey was conducted to examine the attitudes towards physical education and sports classes. The data obtained were analyzed using SPSS 21.0 program. The physical education attitude scale score was calculated for each participant and Kolmogorov Smirnov test was used to determine whether it conforms to normal distribution. The normal distribution of data was found to be appropriate. In the comparative analysis of the variables, statistical techniques such as Independent Samples t-Test and One Way Analysis of Variance (ANOVA) were used. In the case of a significant difference in one-way analysis of variance, TUKEY test was performed to determine which group caused the difference. As a result of this survey, conclusions consistent with the literature are obtained.

Keywords: Physical Education, Education, Sport, Attitude, Perception

GİRİŞ

Sosyal bir bilim dalı olarak kabul edilen eğitim, kişinin tüm inançları ile toplum ve yaşam değerlerinin kazanılmasında etkisi bulunan (Demirel ve Kaya, 2006); bilgi, inanç, becerileri öğrenme, öğretme ve geliştirmeyi kapsamaktadır (Özyalvaç, 2010). Eğitim kelime anlamıyla sözlükte, “kişinin sosyalleştirilmesi, hem cinslerine benzer ve topluma faydalı bir üyenin yetiştirilmesi süreci” olduğu vurgulanmıştır (Leif ve Rustin, 1980).

Ülkelerin gelişmesinin ve kalkınmalarının eğitime vermiş oldukları önemle derecelendirmek mümkündür. Teknoloji çağının bireyleri olarak eğitimine önem vermeyen ülkelerin kalkınmada ileri gidemeyeceği çeşitli araştırmalarda vurgulanmıştır (Kaya, 1995).

Sağlıklı yaşamdan bahsedildiğinde, bireylerin aklına ilk gelen süreçlerden biri de “spor” olgusudur. Spor, belirli kurallarla, belirli teknik uygulamaları içeren, kişinin bedensel gelişimine faydası olan, bununla birlikte eğlenme ve yarışma amacıyla gerçekleşen bedensel hareketlere verilen addır (TDK).

Beden eğitimi ise, vücudumuzu yapısal ve işlevsel olarak geliştirmekle birlikte, eklem ve kas kontrolünü dengeli bir şekilde gelişimini sağlayan süreçtir. Kişilerin süreç içerisinde harcamış oldukları birçok eforu asgari düzeyde tutmayı ve bu sayede organların sistemli bir şekilde hareket etmesine olanak sunmaktadır. “Oyun” kelimesinden bahsedildiğinde, bedenle ilgili hareketlerin ve sportif çalışmaların tümü ile bireylerin performanslarını yükseltmek ve serbest zamanlarını değerlendirebilmek amaçlanmaktadır (Aracı ve Aracı, 2014).

Beden eğitimi amaç kapsamında ele alındığında, sporu bir araç olarak da değerlendirilebiliriz. Bu noktadan yola çıkarak, beden eğitimi ve sporu birbirleri ile aynı kapsamda bir bütün olarak düşünmek gerekmektedir. Bu kavramın amacı, bireyin beden ve ruh olarak sağlıklı gelişmesi ve kuvvetli bir iradeye sahip olması olarak ele alınsa da, bu olguların bir diğer önemli özelliği de kişilerin ortaya çıkarılmamış özelliklerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkartmaktır (Balcıoğlu vd., 2003).

Tutum kavramı, alanyazında birçok bilim insanı tarafından değişik şekillerde ele alınmıştır. En basit tanımıyla “kişiye atfedilen ve onun psikolojik bir olayla ilgili düşünce, duygu ve davranışları düzenli bir biçimde oluşturan eğilim” cümlesiyle ele alınmaktadır (Erkuş, 1994). Papanastasiou (2002) ve Üstüner (2006) yapmış oldukları çalışmalarda tutum kavramını, “bireylerin nesnelere, yerlere, olaylara, kişilere, ve kişilerin düşüncelerine karşı olumsuz ya da olumlu yönde oluşan duygusal bağ” olarak tanımlanmıştır.

Tutumun üç temel unsuru vardır. Bu başlıklar;

Zihinsel öge : Bir araştırmaya göre (Atkinson, Atkinson ve Hilgard, 1992) bilişsel unsur “*bir inanç ifadesinin kabul edilmesi*” şekliyle ele alınmıştır. Bir diğer çalışmada ise, “tutum, objeler hakkındaki inançlarımızı kapsamaktadır” olarak nitelendirilmiştir.

Duygusal öge : “Bireylerin, tutum olgusuna karşı gözlemlenebilen kalp çarpıntısının sıklaşması, heyecan duyma, terleme gibi fizyolojik belirtilerin görüldüğü, en temel tabiriyle dışı vuran duygusal tepki” şeklinde belirtilmektedir (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2014). 1999 yılında yapılan bir araştırmada Erdoğan “tutumun duygusal ögesi, bireyin tutum nesnesine ilişkin duygu ve değerlendirmelerinden meydana gelmektedir” olarak belirtmiştir.

Davranışsal öge : İnceoğlu (2010) çalışmasında davranışsal unsuru, “*kişinin belli bir uyarıcı grubundaki tutum konusuna karşı davranış eğilimini yansıtması*” olarak belirtmiştir. Bu durumla kişinin normları, alışkanlıkları ve söz konusu tutum objesi ile doğrudan ilgili olmayan tutumlarının da tesiri altında kalması da muhtemeldir (İnceoğlu, 2010).

Tutumlar, doğuştan kazanılan davranış temsilcileri olmamakla birlikte, bireylerin, tutumları sonradan öğrenip kazandığı belirtilmektedir. Bazı tutumların, kişinin kendi deneyimlerine dayanmakta olduğu belirtilirken, bazı tutumların ise başka kaynaklardan elde edilebildiği savunulmaktadır (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2014).

Bilim insanlarından Kağıtçıbaşı'nın (1999) yapmış olduğu araştırmada, tutumların temel unsurunun birçoğunun çocuklukla inilti olduğu sonucuna ulaşmıştır. İlave olarak, bu araştırmada, pekiştirici, taklit, doğrudan deneyim ve sosyal öğrenmeyle de tutumların elde edilebileceği vurgulanmıştır.

Tutumlar, direnç göstermiş olsa bile değişebilen özelliklere sahiptir. Tutumlar değişkenlik gösterebilmekte ve bu değişim, bireyin kişilik yapısıyla tutumun seviyesine göre farklılık göstermektedir. Tutumlarda meydana gelen değişimi etkileyen unsurların başında gönüllülük ve ikna gelmektedir (Feldman, 1999). Kişinin içinde bulunduğu tutumun değişim göstermesi için gönüllülük ve bu değişimin nihayetinde ortaya çıkan davranışın, diğer bireyleri etkileyici bir sürece sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır (Cüceloğlu, 1996).

Literatürde, Beden eğitimi ve spor dersiyle ilgili tutumlar derinlemesine incelenmiş, bu araştırmalarda, derse olan tutumların olumsuz-olumlu etkisi değerlendirilirken, bu tutumları etkileyen etmenlerin neler olduğu ele alınmıştır. Beden eğitimi ve spor dersiyle ilgili tutumlar, “öğrencilerin dersle ilgili hafızalarında bulunan tüm olumlu ya da olumsuz düşünceler ve değerlendirmeler” olarak ele alınabilir (Tavşancıl, 2002).

Gözlemsel ve deneysel araştırmaların bulgu ve sonuçları; öğrencilerin beden eğitimi dersiyle ilgili tutumu gelişme göstermemiş ise bu durumdaki öğrencilerin "tarafsız", derse karşı beğenmeme ve reddetme yönündede ise "olumsuz", tersi yönde eğilim gösteriyorsa "olumlu" tutum sınırlarında olduğu vurgulanabilmektedir (Pehlivan, 1997).

Gözlemsel ve deneysel başka araştırmalardan yola çıkarak, çoğunlukla öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik negatif bir tutuma sahip olmasının en güçlü nedenleri ise; “derste başarısız olma, ders öğretmeninden ceza görme, dersin öğretmenini sevmemek” gibi olumsuzluk içeren unsurlar olarak sıralanabilir. Hayatın hemen her alanında bulunan beden eğitimi dersine yönelik olumlu tutumların öğrenmeyi kolaylaştırdığı belirtilmektedir. Bundan dolayı, bu derste öğrenme ve öğretme sürecinde yönlendirme amacıyla dersle ilgili öğrenci tutumlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesinin gerekli olduğu vurgulanmıştır (Pehlivan, 1997). Bu değerlendirme, öğrenme ve öğretme sürecinde önemli kolaylıklar sunacaktır. Değerlendirme nihai durumuna göre, eğitmenin öğrenciye nasıl yaklaşım ne şekilde davranması gerektiği ile, dersi ne şekilde sevdiren, dersle ilgili başarı oranını hangi yollarla arttıracığını netleştirecektir.

Öğretmenler, eğitim-öğretim aşamalarında, derslere devamında sürekliliği olan öğrencilere karşı olumlu bir düşünceye sahip olurlar. Öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkiyi bu düşünce güçlendirmekte ve eğitimin bu sayede kalitesini arttırmaktadır. Bu süreçte öğrenciler, okul dahilinde kurallara, genel itibarıyla ılımlı davranış sergilemektedirler. Bununla birlikte, bu

kapsamdaki öğrencilerin, diğer öğrencilerle uyumlu bir biçimde çalıştıkları belirtilmekle birlikte, “grup/ekip çalışmasına uygun bireylerdir” ifadesi kullanılabilir. Özet olarak, belirtilen tüm bu davranışların ortaya çıkışında, tutumun etkili bir rol oynadığı vurgulanmaktadır (Kızılkaya, 2009).

Literatürde, Beden eğitimi ve spor dersiyle ilgili olarak öğrenci tutumları, derse yönelik içselleştirdikleri motivasyonları, vb. konularda yapılmış olan çeşitli araştırmalar olduğu ortaya çıkarılmıştır (Kır, 2012; Pekel, Yazıcıoğlu, İlhan, 2019). İlave olarak bu araştırmalarda özellikle öğrencilerin sahip oldukları yaşamlarına ait şartların ve koşulların beden eğitimi derslerine ait elde edilen tutumlarını direk olarak etkilediğini tespit etmiştir (Üstüner, 2006).

Bu aktarılan bilgilerden hareketle, bu çalışmanın amacı, milli eğitim bakanlığının devlet ve özel okullarında öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi algı ve tutumlarının incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma anket-ölçek yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Ankara ili araştırmamın evreni olarak belirlenmiştir. Ankara ilinin merkez ilçelerinden Etimesgut, Sincan, Çankaya, Yenimahalle, Mamak ve Pursaklar bölgelerinden gönüllü katılım sağlayan 365 erkek ve 318 kız öğrenci olmak üzere, toplamda 698 ortaokul öğrencisi çalışmanın örneklem grubunu oluşturmuştur.

Çalışma Grubu

Ankara'nın merkez ilçeleri olan Yenimahalle, Sincan, Mamak, Etimesgut, Pursaklar ve Çankaya bölgelerinden gönüllü katılım sağlayan 365 erkek ve 318 kız öğrenciden oluşan 698 ortaokul öğrencisi araştırmaya dahil olmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler Özyalvaç'ın 2010 yılında geliştirmiş olduğu EK-1'de gösterilen anket-ölçek formu ile ele alınmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek, demografik (kişisel) bilgilerle alakalı sorular yer alırken; ölçek, 5'li Likert tipi dereceleme şeklinde hazırlanan bir ölçektir. Ölçekteki cevaplandırmalar “(1) Tamamen Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum ve (5) Tamamen Katılıyorum” ifadeler ile uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan bu ölçek, önceki çalışmalarda Özyalvaç tarafından, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumunu ölçümlenmesi yapılmıştır.

Alanyazında, geçerlilik ifadesi, “bir ölçme aracının bir özelliği ölçebilme derecesi” şeklinde tanımlanmaktadır (Çetin, 2006). Fakat literatürü incelediğimizde geçerliliğin birçok türü olduğu görülmektedir. Alanyazında görülen bu geçerlilik türleri “Kapsam geçerliliği”, “Yordama geçerliliği”, “Görünüş geçerliliği”, “Ölçüt geçerliliği” ve “Yapı geçerliliği” olarak nitelendirilmektedir (Tavşancıl, 2002);

Bir ölçeğe ait güvenilirliğinin olabilmesi için iç tutarlılık kat sayısına (Cronbach Alfa) dikkate alınması gereklidir. Bu araştırmadaki ölçeğin de Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış ve katsayı 0,94 olarak saptanmıştır. Alan uzmanlarının görüşüne göre bu katsayı 0,80-1 arasında ise “ölçek yüksek güvenilirliğe sahiptir” diye nitelendirilmektedir (Tavşancıl, 2002; Alpar, 2001). Bu sonuçlar göz önüne alındığında, kullanılan araştırma ölçeğinin güvenilirliğinin

“yüksek olduğu” belirtilebilmektedir. Bununla birlikte, ölçeğin uyarlandığı araştırmada “*test-tekrar test*” tekniği yöntemi kullanılmıştır. Tekrar testleri 45 gün arayla 55 ortaöğretim öğrencisine uygulanmış, ölçeğin Pearson Momentler Çarpım korelasyon sayısı ise 0,80 olarak saptanmıştır. Bir ölçeğin “güvenilir” olarak kabul görmesi adına korelasyon kat sayısının minimum değerinde 0,70 olması gerektiği vurgulanmıştır (Tavşancıl, 2002).

Verilerin Analizi

Bu çalışmada toplanan verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. Her bir katılımcı için ayrı ayrı hesaplanan BESTÖ skoru ile normal dağılımla uygunluk durumu Kolmogrov Smirnov testiyle değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılımının “uygun” olduğu saptanmıştır. Değişkenlerle alakalı karşılaştırmalı analizlerde ise Bağımsız Örneklem ANOVA (Tek Yönlü Varyans Analizi ve t-Testi) gibi istatistiksel yöntemlerden faydalanılmıştır. Bu analiz sonucunda ise, anlamlı farklılıklar saptanması halinde bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için TUKEY testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın alt amaçlarını belirlemek amacıyla bulunan verilerin istatistiksel analizleri nihayetinde gözlemlenen bulgulara ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer almıştır.

Tablo 1. Frekans analizi

		n	%
Okul türü	Devlet	350	51,4
	Özel	333	48,6
	Total	683	100,0
Sınıf	5. sınıf	39	5,6
	6. sınıf	250	36,2
	7. sınıf	197	29,5
	8. sınıf	197	28,7
	Total	683	100,0
Cinsiyet	Kız	318	46,6
	Erkek	365	53,4
	Total	683	100,0
Haftada kaç gün düzenli spor yapıyorsunuz?	Hiç	85	12,5
	1 gün	84	12,6
	2 gün	160	23,5
	3 gün	103	15,3
	4 gün	104	14,9
	5 ve daha fazla gün	147	21,2
	Toplam	683	100,0

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcı öğrencilerin okul türüne göre dağılımlarının; özel okullarda eğitim görenlerin oranı ise %48,6, devlet okulunda eğitim görenlerin oranı ise %51,4'dır. Katılımcıların %53,4'ü ise erkek, %46,6'sı ise kız öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Kardeş sayısı ve anne/baba eğitim durumu

		n	%
Baba eğitim durumu	Okuma yazma bilmeyen	17	2,5
	İlkokul	50	7,3
	Ortaokul	68	9,9
	Lise	212	31,0
	Üniversite	277	40,5
	Lisansüstü	59	8,8
	Total	683	100,0
Anne eğitim durumu	Okur yazar olmayan	15	2,2
	İlkokul	80	11,8
	Ortaokul	77	11,2
	Lise	222	32,6
	Üniversite	242	35,3
	Lisansüstü	47	6,9
	Total	683	100,0

Tablo 2 incelendiğinde; babası okuma yazma bilmeyenlerin oranı %2,5, üniversite mezunu olanlar %40,5 olarak belirlenirken, bir lisansüstü programından mezun olanların oranı %8,8 olarak belirlenmiştir. Annesi bir lisans programından mezun olanların %35,3, okuma yazma bilmeyenlerin oranı %2,2 olup, lisansüstü programdan mezun olanların oranı %6,9'dur.

Tablo 3. Baba/anne meslek dağılımı

		n	%
Baba mesleği	İşçi	95	13,7
	Memur	185	27,5
	Emekli	50	7,2
	Çiftçi	53	7,9
	Serbest meslek	125	18,0
	İşsiz	55	7,9
	Özel şirkette	120	17,7
	Total	683	100,0

Anne mesleği	Ev Hanımı	338	48,8
	Memur	166	24,0
	Emekli	25	3,9
	Çiftçi	24	3,2
	Serbest meslek	58	8,8
	İşçi	45	6,9
	Özel şirkette	27	4,3
	Total	683	100,0

Tablo 3 değerlendirildiğinde; babası işçi olarak görev yapanların oranı %13,7, memur olarak görev yapanların %27,5, emekli olanların %7,2, çiftçilikle uğraşanların oranı ise %7,9'dur. Annesi ev hanımı olanların %48,8, memur olanların %24, emekli olanların oranı %3,9'dur.

Tablo 4. Katılımcıların ailelerinde kendileri hariç aktif spor yapmış olan ya da halen yapan kişilerin mevcut durumu

		n	%
Siz hariç ailede aktif spor yapmış (lisanslı sporcu vb.) olan veya halen yapan var mı?	Evet	227	33,5
	Hayır	456	66,5
	Total	683	100,0
Okulunuzda yeterince spor tesisi-malzeme var mı?	Var	283	41,6
	Yok	400	58,4
	Total	683	100,0
Bir kulüpte (voleybol, futbol, basketbol, karate, vb.) düzenli bir şekilde spor yapıyor musunuz?	Evet	295	43,4
	Hayır	288	56,6
	Total	683	100,0

Tablo 4 incelendiğinde; katılımcıların %33,5'i ailelerinde aktif spor yapmış olan veya halen yapanların oranının %66,5'i ise olmadığını ifade edilmiştir. Katılımcı öğrencilerin %41,6'sı okullarının yeterli sayıda spor tesisine sahip olduğunu işaretlerken, %58,4'ü yeterli sayıda olmadığını belirtmiştir.

Tablo 5. BESTÖ'nün cinsiyete göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	F	p
Devlet	Kız	3,3	0,6	8,023	0,005*
	Erkek	3,7	0,5		
	Total	3,6	0,6		
Özel	Kız	3,4	0,7	3,527	0,064
	Erkek	3,8	0,6		
	Total	3,5	0,6		

*p<0,05

Tablo 5 değerlendirildiğinde; BESTÖ düzeyi özel okullarda cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermezken ($p>0,05$), devlet okullarında anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Devlet okullarına bakıldığında erkek öğrencilerin BESTÖ düzeyi, kız öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6. BETÖ'nün sınıfa göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	F	p
Devlet	6. sınıf	3,5	0,6	1,368	0,266
	7. sınıf	3,1	0,1		
	8. sınıf	3,3	0,7		
	Total	3,4	0,6		
Özel	5. sınıf	3,7	0,1	0,425	0,647
	7. sınıf	3,5	0,7		
	8. sınıf	3,4	0,4		
	Total	3,5	0,6		

Tablo 6 incelendiğinde; BESTÖ devlete ait ve özel okullarda sınıflara göre istatistiksel yönden anlamlı seviyede farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 7. BESTÖ'nün haftalık spor sıklığına göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	F	p
Devlet	Hiç	3,3	0,8	0,554	0,609
	1 gün	3,4	0,9		
	2 gün	3,8	0,6		
	3 gün	3,5	0,3		
	4 gün	3,6	0,3		
	5 gün ve daha fazla	3,6	0,4		
	Toplam	3,6	0,6		
Özel	Hiç	3,2	0,6	1,458	0,369
	1 gün	3,3	0,0		
	2 gün	3,5	0,9		
	3 gün	3,6	0,5		
	4 gün	3,9	0,4		
	5 gün ve daha fazla	3,7	0,2		
	Toplam	3,5	0,6		

Tablo 7 incelendiğinde; Tek yönlü varyans analizi sonuçlarından elde edilen verilere göre BESTÖ devlet ve özel okullarda haftalık bazda spor yapma sıklığına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 8. BESTÖ'nün baba eğitim durumuna göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	F	p
Devlet	Okuryazar değil	3,5	0,0		
	İlkokul	3,5	0,3		
	Ortaokul	4,1	0,5		
	Lise	3,6	0,6	3,666	0,004*
	Üniversite	3,4	0,7		
	Lisansüstü	3,3	0,3		
	Total	3,6	0,6		
Özel	Okur yazar değil	3,0	0,2		
	İlkokul	3,9	0,0		
	Ortaokul	3,8	0,0		
	Lise	3,8	0,6	7,108	0,000*
	Üniversite	3,2	0,6		
	Lisansüstü	4,2	0,1		
	Total	3,5	0,6		

*p<0,05

Tablo 8 incelendiğinde; Tek yönlü varyans analizi sonuçlarında elde edilen verilere göre; BESTÖ devlet ve özel okullarda babanın eğitim durumuna göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir (p<0,05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak adına işleme alınan LSD testi sonuçlarına göre;

Devlet okullarında babası ortaokuldan mezun olan öğrencilerin tutum düzeyi ilkokul, üniversite ve lisansüstü programlardan mezun olanlardan anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında, babası liseden mezun olanların BESTÖ düzeyi, babası lisans ve lisansüstü olanlardan anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Özel okullarda babası ilkokul, ortaokul, lise ve lisansüstü programdan mezun olan öğrencilerin BESTÖ düzeyi, babası okuma yazma bilmeyenler ve üniversite mezunu olanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

Tablo 9. BESTÖ'nün anne eğitim durumuna göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	F	p
Devlet	Okur yazar değil	3,0	0,2		
	İlkokul	3,9	0,0		
	Ortaokul	3,8	0,0		
	Lise	3,8	0,6	6,799	0,000*
	Üniversite	3,2	0,6		
	Lisansüstü	4,2	0,1		
	Total	3,5	0,6		

Özel	Okur yazar değil	3,6	0,0	3,413	0,012*
	İlkokul	3,9	0,5		
	Ortaokul	3,7	0,2		
	Lise	3,7	0,6		
	Üniversite	3,3	0,6		
	Total	3,6	0,6		

*p<0,05

Tablo 9 incelendiğinde; Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre, BESTÖ devlet ve özel okullarda annenin eğitim durumuna göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Farklılığa hangi grubun neden olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre;

Devlet okullarında, annesi ilkököl, ortaokul, lise veya bir lisansüstü programından mezun olanların beden eğitimi dersi tutum seviyesi, annesi okuma yazma bilmeyen ve üniversiteden mezun olan öğrencilerin tutum düzeyiyle karşılaştırıldığında anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Özel okullarda; annesi ilkököl ve liseden mezun olanların beden eğitimi dersi tutum düzeyi annesi üniversiteden mezun olan öğrenciler ile karşılaştırıldığında BESTÖ düzeyinden anlamlı derecede daha yüksektir.

Tablo 30. BESTÖ'nün baba mesleğine göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	F	p
Devlet	İşçi	3,7	0,4	5,665	0,000*
	Memur	3,1	0,6		
	Emekli	4,1	0,7		
	Çiftçi	4,0	0,6		
	Serbest meslek	3,5	0,5		
	İşsiz	3,5	0,4		
	Özel şirkette	3,6	0,6		
	Total	3,6	0,6		
Özel	İşçi	3,9	0,0	2,508	0,031*
	Memur	3,6	0,5		
	Emekli	2,8	0,5		
	Çiftçi	3,6	0,8		
	Serbest meslek	3,4	0,1		
	İşsiz	3,3	0,9		
	Total	3,5	0,6		

*p<0,05

Tablo 10 incelendiğinde; BESTÖ devlet ve özel okullarda babanın mesleğine göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Farklılığın hangi grubun neden olduğunu belirlemek için yapılan LSD testi sonuçlarına göre;

Devlet okullarında babası çiftçi, işçi, emekli ve serbest meslek sahibi olanların BESTÖ'nin, babası memur olan katılımcı öğrencilerin BESTÖ'den anlamlı derecede daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Özel okullarda; babası çiftçi, işçi ve memur olanların tutum düzeyi, babası

emekli olan öğrencilerin tutum düzeyinden anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 41. BESTÖ'nün anne mesleklerine göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	F	p
Devlet	Ev Hanımı	3,6	0,5	2,328	0,044*
	Memur	3,3	0,7		
	Emekli	3,3	0,1		
	Çiftçi	4,0	0,1		
	Serbest meslek	3,6	0,3		
	İşçi	3,2	0,6		
	Total	3,6	0,6		
Özel	Ev Hanımı	3,2	0,6	4,725	0,001*
	Memur	3,8	0,7		
	Emekli	3,3	0,0		
	Çiftçi (Bahçe işleri)	3,0	0,5		
	İşçi	4,0	0,1		
	Özel şirkette	3,8	0,0		
	Total	3,5	0,6		

*p<0,05

Tablo 11 incelendiğinde; BESTÖ devlet ve özel okullarda annenin mesleğine göre istatistiksel yönden anlamlı seviyede farklılık belirlenmiştir (p<0,05). Farklılığa hangi grubun neden olduğunu saptamak adına yapılan LSD testi verilerine göre;

Devlet okullarında annesi ev hanımı olan katılımcı öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum düzeyi, annesi memur ve emekli olanların tutum düzeyinden istatistiksel yönden anlamlı derecede daha yüksektir.

Tablo 52. BESTÖ'nün ailesinde lisanslı spor yapan bireyin olması durumuna göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	t	p
Devlet	Evet	3,77	0,58	3,444	0,082
	Hayır	3,48	0,59		
	Total	3,58	0,60		
Özel	Evet	3,2	0,4	11,658	0,001*
	Hayır	3,8	0,7		
	Total	3,5	0,6		

*p<0,05

Tablo 62 incelendiğinde; Bağımsız gruplarda t testi veri sonuçlarına göre, devlet okullarının BESTÖ, ailesinde lisanslı spor yapmış-yapan birisi olma durumuna göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermezken (p>0,05), bu veri özel okullarda anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05).

Tablo 73. BESTÖ'nün okullarda yeterince spor tesisi-malzeme olma durumuna göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	F	p
Devlet	Var	3,7	0,6	3,801	0,055
	Yok	3,6	0,6		
	Total	3,6	0,6		
Özel	Var	3,5	0,7	0,189	0,715
	Yok	3,6	0,6		
	Total	3,5	0,6		

Tablo 83 incelendiğinde; Bağımsız gruplarda t testi veri sonuçlarına göre, devlet ve özel okullarda BESTÖ düzeyi, okullarda yeterince spor tesisi-malzeme olma durumuna göre istatistiksel yönden anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 94. BESTÖ'nün bir kulüpte düzenli spor yapma durumuna göre değişimi

		Ortalama	Std. Sapma	t	p
Devlet	Evet	3,6	0,6	0,026	0,873
	Hayır	3,6	0,6		
	Total	3,6	0,6		
Özel	Evet	3,6	0,6	3,596	0,067
	Hayır	3,3	0,6		
	Total	3,5	0,6		

Tablo 104 incelendiğinde; Bağımsız gruplarda t testi veri sonuçlarına göre; devlet ve özel okullarda BESTÖ, herhangi bir kulüpte düzenli olarak spor yapıyor olma seviyesine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

TARTIşMA VE SONUÇ

Koca ve ark. (2005) tarafından yapılan araştırmada, lise seviyesindeki programlardaki öğrenciler örneklem olarak alınmış, öğrencilerin beden eğitimi dersiyle ilgili ve beden eğitimi sınıf seçimlerine ait değerlendirmeleri belirlenmiştir. Araştırma verilerinde; beden eğitimi dersinin kız-erkek öğrenciler ile ortak sınıfta yürütüldüğü okullardaki erkek öğrencilerin tutumlarının, kız öğrencilere göre oransal olarak daha iyi seviyede olduğu görülmüştür (Koca vd, 2005).

Demirhan ve Altay tarafından 2001 yılında oluşturulmuş ve Yıldırım tarafından (2006) ele alınan araştırmada, yenilenen BESTÖ'dan yararlanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Sivas şehri merkezinde sekizinci sınıf ile lise birinci sınıfta öğrenimlerine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin örneklem grubunu beden eğitimi ve spor dersine katılan 1542 kız ve 2253 erkek öğrenci ile lise birinci sınıfta beden eğitimi ve spor dersine devam eden 1412 kız ve 3662 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya, bu evrenden rastgele örneklem yöntemi ile seçilen 8. sınıfta öğrenimine devam eden 121 erkek ve 152 kız ile 9. sınıfta öğrenimine devam eden 234 kız ve 261 erkek olmak üzere toplamda 768

katılımcı öğrenci dahil olmuştur. Araştırma bulguları ele alındığında, çalışma yapılan sınıfların kendi arasında ve sınıflar arası aynı cinsiyetteki değerlendirmelerin nihayetinde, beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumlarındada istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (Yıldırım, 2006).

Sherrill ve Toulmin (1977) tarafından geliştirilen, Özer ve Aktop (2003) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve Hünük (2006) tarafından uygulanan bir araştırmada, “Çocuklar İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Ankara ilinde merkez ilçelerinde eğitimine devam eden ortaokul öğrencileri oluşturmuştur. İlgili araştırmada, beden eğitimi dersiyile ilgili değerlendirmelerin cinsiyet, sınıf, dersi veren beden eğitimi öğretmenin cinsiyeti ve spora aktif dahil olmaları açısından değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre; cinsiyet açısından öğrencilerin tutum puanları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Kız ve erkek öğrenciler olumlu yönde tutum sergilelerken, erkek öğrencilerin tutum ortalamalarının, tüm sınıf düzeylerinde, kız öğrencilere oranla, daha yüksek olduğu da görülmüştür (Hünük, 2006).

Altay ve Özdemir'in (2006) yapmış olduğu araştırmada, örneklem olarak başkent merkez ilçelerinde ilokulda öğrenimine devam eden dört ve beşinci sınıf öğrencileri ele alınmıştır. Beden eğitimi ve spor dersiyile ilgili tutumlarının karşılaştırıldığı araştırma bulgularında; öğrencilerin tutum değerlerinde, cinsiyet değişkeni baz alındığında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (Altay ve Özdemir, 2006).

Holoğlu 2006 yılında ele aldığı araştırmasındada, örneklem olarak Kocaeli, Sivas, Bursa, ve Bingöl illerinde ortaokulda öğrenimine devam eden kız öğrenciler seçilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının analiz edilmesi hedeflenmiş, bulgular ele alındığında, kız öğrencilerin tutum verileriyle doğum yerleri, iller, okullar, hizmet bölgeleri, ebeveyn eğitim düzeyleri ile uzun süredir yaşadıkları yer değişkenlerinde farklılık konusunda anlamlı bir ilişki olup olmadığı değerlendirilmiştir. Belirtilen değişkenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (Holoğlu, 2006).

Taşgın ve Tekin (2009) tarafından yapılan araştırmada, örneklem olarak lisede eğitim gören kurumlardaki öğrenciler tespit edilmiş, onuncu sınıfta öğrenimine devam eden öğrencilerinin diğer sınıflardaki öğrencilere oranla tutumlarının yüksek olduğunu elde etmiştir. Araştırma verilerine göre, ortaokul ve liselerde öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine karşı sergiledikleri tutum, ilköğretimde öğrenimine devam eden öğrencilere kıyasla daha yüksek olarak belirlenmiştir (Taşgın ve Tekin, 2009).

Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen ve Doğan'ın (2011) yaptığı araştırmada, (BESTÖ) ölçeği ele alınarak, 2010–2011 senelerinde Niğde ilinde bazı farklı statüdeki liselerde öğrenimine devam eden öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı gösterdikleri tutumları ile fiziksel uygunluk düzeyleri ele alınmıştır. Beden eğitimi dersine karşı gösterilen tutum ölçüleri ve fiziksel uygunluk seviyelerinden sağlanan verilerin oluşturulması ile ortaöğretimde farklı liselerde eğitimine devam eden öğrencilerin fiziksel değerlendirmeleri konusunda öngörülebilir bulunmasına katkı sağlanacağı değerlendirilmiştir. Araştırmaya 14-18 yaş grubu erkek ve kız olmak üzere toplam 267 gönüllü öğrenci dahil olmuştur. Araştırmanın bulguları değerlendirildiğinde, beden eğitimi dersine karşı tutum, öğrencilerin fiziksel özellikleri (yaş, vücut kitle indeksi, boy, vücut ağırlığı, vücut yağ yüzdesi, vücut yağ kitlesi,

bazal metabolik hızı) üzerine yapılan araştırmada, okulların birbiri arasında anlamlı farklılık görülmezken, tutum puanları ve cinsiyetle alakalı olarak istatistiksel yönden anlamlı farklılık saptanmıştır (Doğan, 2011).

Gürbüz (2011) tarafından BESTÖ ölçeği kullanılarak yapılan araştırmada, örneklemini 8 farklı ortaokuldaki 226'sı kız, 232'si erkek olmak üzere 458 gönüllü öğrenci yer almıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde, katılımcı öğrencilerin sınıf ve yaş düzeyine, okul türüne, aile gelir düzeyine ve baba öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık görülmemiştir. Öte yandan, ortaokul öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre verileri incelendiğinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık belirlenmiştir (Gürbüz, 2011).

Özkan tarafından 2011 yılından uygulanan BESTÖ ölçeğin örneklem grubu Ankara ili Yenimahalle ilçesinde 2009–2010 yılında 7 genel lise ve 2 imam hatip lisesinde öğrenim gören toplam 1973 öğrencinin oluşturduğu araştırmanın bulguları ele alındığında, genel liselerde eğitim alan erkek öğrencilerin verileri ile imam hatip liselerindeki erkek ve kız öğrencilerin tutumlarında, okul türü ve cinsiyete göre, istatistiksel yönden anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (Özkan, 2011).

Benzer şekilde BESTÖ ölçeğinin uygulandığı İmamoğlu'nun 2011 yılında uyguladığı çalışmada, başkent merkez ilçelerinde yer alan, liselerde eğitim-öğretime dahil olan lisanslı seviyede spor yapan ve spor yapmayan lise öğrencileri ile görüşülmüştür. Lise öğrenimine devam eden toplam 580 öğrencinin katıldığı bu araştırmada (akademik başarı, öğretmen desteği, medya, sağlık, resmi ve özel okul, aile ve arkadaş desteği) değerlendirilmiş, elde edilen verilerin normal dağılım durumlarını test etmek hedefiyle ele alınmıştır. Araştırmanın bulguları değerlendirildiğinde, arkadaş ve aile desteğisiyle faal olarak spor yapan ve yapmayan katılımcı öğrencilerin Beden Eğitimi dersine karşı tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Medya organlarında tanınan birisi olma isteği ve öğretmenin yönlendirmesiyle aktif spora yönelen ve yönelmeyen öğrencilerin Beden Eğitimi dersine karşı tutumları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya konmuştur. Spor branşlarıyla aktif olarak ilgilenen ve ilgilenmeyen lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı tutumlarında devlet veya özel okulda eğitime dahil olmalarının etkisinin istatistiksel olarak anlamsız olduğu da değerlendirilmiştir. Benzer olarak, lisanslı seviyede spor branşlarına yönelmeyen öğrencilerin bu davranışı göstermelerinde, sağlık faktörünün etkisi olduğu istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Spor branşlarıyla aktif olarak ilgilenme ve ilgilenmeme ile akademik başarı değerşkeni arasındaki fark ise istatistiksel olarak anlamlı olarak tespit edilmiştir (İmamoğlu, 2011).

Pehlivan tarafından 1997 yılında geliştirilen beden eğitimi ders tutumlarını ölçmeye yönelik ölçeği 2011 yılında Muğla ili merkezinde öğrenimine devam eden 195 erkek ve 192 kız öğrenci olmak üzere toplam 387 öğrenci lise öğrencileriyle uygulayan Ekici ve ark. sınıf, cinsiyet ve bölümlere göre anlamlı farklılıklar elde etmiştir. Elde edilen bu sonucun; araştırmaya dahil olan öğrencilerin ergenlik dönemi içinde olduğu değerlendirildiğinde, söz konusu bu dönemde beden eğitimi derslerine karşı tutumlarının henüz şekillenmekte olduğu ifade edilmiştir (Ekici vd, 2011).

Chung ve Philips'in 2002 yılında yaptığı araştırmada; 2001-2002 Eğitim-Öğretim döneminde toplam 451 öğrenci ile uygulanan çalışmada, Tayvan ve ABD'de yaşamını sürdüren

öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında, her iki ülkedeki öğrenci örneklem gruplarının beden eğitimi dersine karşı tutum ölçütlerinin birbiriyle farklı olduğu ve cinsiyet faktörünün beden eğitimi dersinde etkin rol aldığı sonucunda edilmiştir (Chung ve Philips, 2002).

Bilim insanlarından Zeng'in 2011 yılında yapmış olduğu, Hipscher ve Leung'un yaptığı araştırmada; 2010-2011 eğitim-öğretim yılında beden eğitimi dersine ilişkin öncelikleri ve sportif tercihlerinin bazı değişkenlere göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Söz edilen araştırmada, 5 farklı ilde yer alan devlet okullarında 714 kadın öğrenci 603 erkek öğrenci toplamda 1317 öğrenci katılım göstermiştir. Uygulamada elde edilen verilere göre, dahil olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ait tutumlarının genelde olumlu olduğu, bununla birlikte öğrencilerin beden eğitimi dersine ait tutum ölçütlerinin ırk, cinsiyet ve ekonomik duruma göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir (Zeng, Hipscher ve Leung, 2011).

BESTÖ düzeyi, özel okullarda eğitim gören öğrencilerin cinsiyetine göre istatistiksel yönden anlamlı seviyede farklılık elde edilmezken, devlet kurumlarında cinsiyet açısından ele alındığında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Devlet kurumlarına, erkek öğrencilerin BESTÖ düzeyi, kız öğrencilere göre anlamlı ölçüde daha yüksektir. Bu sonuç, alanyazında yer alan beden eğitimi ve spor dersi tutumuna ilişkin araştırmalarla yakınlık göstermektedir. Güllü ve Güçlü (2008), Çetin (2007), Aktaş (2007), Hünük (2006), Koca ve arkadaşları (2005), Kangalgil ve ark. (2004), Koca ve Demirhan (2004), Koca ve Aşçı (2002), Arslan ve Mendes (2002), Şişko ve Demirhan (2002), Smoll ve Schutz (1980) tarafından yapılan araştırmalarda, erkek öğrencilerin tutum değerlendirme ölçütlerinin kız öğrencilere mukayese edildiğinde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BESTÖ'nün devlet ve özel okullarda yer alan sınıflara göre anlamlı seviyede farklılık ortaya koyduğu belirlenmiştir. Bu bulgu ise alanyazında yer alan ve beden eğitimi ve spor dersi tutumlarıyla alakalı çalışmalarla benzerlik göstermemektedir. Bilim insanlarından Aktaş ve Çetin'in aynı yıl içerisinde yapmış olduğu (2007) çalışmada sınıflara göre beden eğitimi ve spor dersi tutumları arasında anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Alanyazında yer almış bazı çalışmalarda ise, sınıf düzeyi arttıkça, öğrencilerin tutum puanlarının azaldığı görülmektedir. Bu araştırmalar; Martinen (2015), Lazarevic vd. (2015), Siegel (2013), Ghofrani ve Golsanamlou (2012), Phillips, (2011), Özyalvaç (2010), Hilland vd. (2009), Alpaslan (2008), ALLiheibi (2008), Güllü (2007), Alenezi (2005), Stewart vd. (1991) tarafından yürütülen çalışmalarıdır. Bu durumun sebebini, son dönemdeki beden eğitimi ve spor organizasyonlarının azalması, özel okullardaki beden eğitimi derslerinin işleniş şekliyle birlikte, sınıflara göre beden eğitimi dersinin işleniş şeklinin sonucu olabilir.

BESTÖ devlet ve özel okullarında haftalık olarak spor yapma durumuna göre istatistiksel yönden anlamlı seviyede farklılık tespit edilememiştir. Bir başka deyişle ifade edilirse, "devlet ve özel okullarda haftalık olarak farklı aralıklarda spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum düzeyi aynı seviyededir" denilebilir. Bu sonuç da alanyazında yer alan ve beden eğitimi ve spor dersi tutumuyla ilgili araştırmalarla benzerlik sağlamaktadır. Aktaş ve Çetin tarafından 2007 yılında ele alınan araştırmalarda, haftalık olarak spor yapma durumuna göre beden eğitimi dersi tutumları arasında istatistiksel yönden anlamlı farklılık görülmüştür.

BESTÖ devlet ve özel okullarda anne ve baba eğitim durumlarına ve sahip oldukları mesleklerine göre anlamlı seviyede farklılık göstermektedir. Bu sonuç, alanyazındaki beden eğitimi ve spor dersiyale lakalı olarak alanda yapılan araştırmalarla benzerlik bulunmaktadır. Aktaş (2007), Çetin (2007) ve Holoğlu (2006) tarafından yapılan araştırmalarda ebeveynlerinin eğitim durumunun değerlendirmesi dikkate alındığında beden eğitimi ve spor dersi tutumlarında istatistiksel yönden anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır.

Ailede lisanslı seviyede daha önce spor yapmış ya da halihazırda yapan bireyin olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığa ulaşılmamışken, özel okullarda anlamlı farklılık belirlenmiştir. Özel okullarda ailelerinde lisanslı seviyede spor yapmış veya yapan birisi olmayanların beden eğitimi ve spor dersi tutum düzeyi, ailesinde lisanslı seviyede spor yapmış veya yapan birisi olanlardan anlamlı seviyede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Devlet ve özel okullarda BESTÖ seviyesi, okullarda yeterli düzeyde spor malzemesi-tesisi bulunma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Diğer yandan, devlet ve vakıf okullarda BESTÖ bir spor kulübünde düzenli olarak spor yapıyor olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Farklı disiplinlerin tartışıldığı bilimsel oturumlarda, Beden Eğitimi ve spor dersine olan ilgi ve tutumların belirlenmesi alana bakış açısından yararlı olacaktır. Gelir ve Eğitim durumu zayıfladıkça, öğrencilerin ilgi ve tutumlarının artması üzerinde araştırmaya değer sosyolojik bir durum olabilir. Bu yönde çalışmaların yapılması hem Türk eğitim sistemine hem de Türk sporuna önemli faydalar sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, L.P. ve Mirzeoğlu, D.E. (2009). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin öğrenme stillerinin okul başarılarına ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-8.
- Alpar, R. (2001). *Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik*. Ankara: Nobel Yayınları, s. 45.
- Altay, F. ve Özdemir, Z. (2006). *Ankara İli Merkez İlçelerinde İlköğretim Birinci Kademesinde Öğrenim Gören 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması*. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Aracı, H. (2004). *Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi* (İkinci Baskı). Ankara: BağıranYayınevi, 23.
- Arslan, O., Keskin, N. (2004). *Gazi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Eğitimi 4. sınıf öğrencilerinin gen klonlama konusunu öğrenmelerine poster sunumu etkinliğinin etkisi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Cilt: III, Ankara. *Gazi Üniversitesi*,
- Balcıoğlu, B., Özbek, A., Sungur, N. ve Sivrikaya, K. (2003). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin değer sistemleri ve problem çözmedeki yeterliliklerinin incelenmesi. 3. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu Kitabı*, 13.

- Bilgiçli, İ. ve Altınkaynak, F. (2016). *Turizm Endüstrisinin Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri Ve Önemi*. 560-580.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve Davranışı*. 7. Baskı. Remzi Kitabevi. İstanbul.
- Çetin, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir. s. 65-70.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 28-37.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2006). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Pagema Yayıncılık, 16.
- Demirhan, G. ve Altay, F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 9-20.
- Doğan, N. (2011). Niğde ilinde bulunan farklı statüdeki liselerde eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları ve fiziksel uygunluk düzeylerinin araştırılması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Ekici, S., Bayrakdar, A. ve Hacıcaferoğlu, B. (2011). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 829-839.
- Erkuş, A. (1994). *Psikolojik terimler sözlüğü*. Ankara: Doruk Yayınları. 56.
- Feldman, R. S. (1999). *Understanding psychology*. McGraw-Hill College.
- Gürbüz, A. (2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Muğla il örneği)* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Gürbüz, A. (2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Holoğlu, O. G. (2006). *İlköğretim İkinci kademe öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa, 9-12.
- Hünük, D. (2006). *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması*. Hacettepe Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 53.
- İmamoğlu, Ç. (2011). *Aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 40-45.

- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletifim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi, 26.
- Justin, L. ve George, R. (1980). Genel Pedagoji, (Çeviren. Nejat Yüzbaşıoğulları), 1. baskı, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi, 36.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar, Z. (2014). *Dünden bugüne insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi, 45.
- Kaya, Y. K. (1995). Kalkınmada eğitimin rolü. *Abece*, 102, 60-68.
- Kaya, Z., Demirel, Ö., Can, G. ve Gelbal, S. (2002). *Öğretmen adayları için konu anlatımlı kms*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kır, R. (2012). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranışları*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale. s.3.
- Kızılkaya, A. (2009). *Lise öğrencilerinin spora katılımında ailenin etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Koca, C., Aşçı, F. H. ve Demirhan, G. (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of Turkish adolescents in terms of school gender composition. *adolescence*, 40(158), 365-373.
- Koca, C. ve Demirhan, G. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education wiht regard to sex and sport participation. *Perceptual & Motor Skills*, 98(3), 754-758.
- Özer, D. ve Aktop, A. (2003). İlköğretim öğrencileri için hazırlanmış bir beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin adaptasyonu. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 67-82.
- Özkan, R. (2011). *Genel lise ve imam hatip lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. Ankara.
- Özyalvaç, N. T. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, s. 63.
- Papanastasiou, C. (2002). School, teaching and family influence on student attitudes toward science. *Based On TIMSS Data For Cyprus*, 28(1), 78-86.
- Pehlivan, Z. (1997). *Beden eğitimi dersi tutum ölçeği ön çalışma raporu*. Ankara: Bağırğan Yayınevi, s. 117-127.
- Pekel, A. Ö., Yazıcıoğlu, H. ve İlhan, L. (2019). A Study on gifted students' perceptions about concepts" sport" through drawing-writing methodology. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 6(3), 219-231.

- Taşgın, Ö. ve Tekin, M. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 457-466.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Education Administration: Theory and Practice*, 45, 109-127.
- Yıldırım, A. (2006). *Sivas ilinde farklı eğitim düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının saptanması*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas, s. 6-10.